

દીન અને દીનદારી

દીન પોતાની જાતને મરજીએ પરવરદિગારના હવાલે કરવાનું નામ છે. અમુક મરજીઓ આપણી અને અમુક મરજીઓ અલ્લાહની જીવીને ઝિંદગી ગુજરે તેનું નામ દીન નથી.

દીન પોતાની જાતને અલ્લાહની શરણમાં આપવાનું નામ છે એટલે કે પોતાની જાતને પોતાની મરજી સામે જુકાવી દેવું છે.

સૂરએ રૂમમાં અલ્લાહ તઆલા ફરમાવે છે કે “પોતાની અડધી ઝિંદગી નહી, પરંતુ પૂરી ઝિંદગીને અલ્લાહના દીનની આગળ જુકાવી આપો તેનું નામ દીન છે.”

અલ્લાહની સામે જુકવું એ દીન ‘દીને ફિતરત’ છે. આ તે ફિતરત છે જે ફિતરત ઉપર અલ્લાહે ઈન્સાનોને પૈદા કર્યા છે.

સૂરએ તૌબામાં અલ્લાહ તઆલા ઈરશાદ ફરમાવે છે કે “અલ્લાહ તે છે જેણે પોતાના રસૂલને હિદાયત આપી, સાચો દીન આપીને મોકલ્યા તેથી આપનો દીન દુનિયાના પુરા દીન ઉપર ગાલિબ આવી જાય.” પરંતુ મુશરીકોને એ વાતથી નફરત છે કે તેઓના દીન ઉપર અલ્લાહનો

દીન ગાલિબ આવી જાય. દીન હંમેશાથી ચાલ્યો આવે છે અને હંમેશા તેની હુકુમત રહેશે.

કુરઆને મજ્હદમાં તે લોકોને જેઓ દીનને કબૂલ નથી કરતા તેના માટે ફરમાવે છે કે “આ અજીબ લોકો છે જેઓ અલ્લાહના કાનૂન સિવાય બીજા કાનૂનને પસંદ કરે છે, પરંતુ આ કાએનાતની દરેક ચીઝ અલ્લાહના દીનના દાયરામાં છે ચાહે પોતાની મરજીથી હોય કે જબરદસ્તીથી હોય.”

પરવરદિગારે ઈન્સાનને તે મંઝિલ આપી છે કે જે મંઝિલ ઉપર બીજી કોઈ મખ્લૂક નથી. પરંતુ આ ઈન્સાન જ્યારે નીચી હદે આવે છે ત્યારે જાનવરથી પણ વધારે બદતર થઈ જાય છે અને જ્યારે બુલંદી પર ઉપર આવે છે તો ફરિસ્તા કરતા પણ વધુ બુલંદ થઈ જાય છે. જેની બહેતરીન મિસાલ દુનિયામાં હઝરત મોહમ્મદ^(સ.અ.વ.) અને આલે મોહમ્મદ^(અ.મુ.સ.)નો કિરદાર છે. જે કોઈ તેમના કિરદારને અપનાવશે તે બહેતરીન દીનદાર અને ફઝીલતમાં ફરિસ્તાઓથી પણ બુલંદ થઈ જાય છે.

એક દીનદાર પરિવાર તે જ છે કે જેઓ વાજિબાત અદા કરે અને હરામ કાર્યોથી બચે એટલા માટે માઅસુમીન^(અ.મુ.સ.)એ ફરમાવ્યું છે “દીનદાર બનો જેથી અમારી માટે ઈઝ્ઝતનું કારણ બનો, અમારી માટે

ઝીલ્લતનું કારણ ન બનો.”

એક શખ્સે ઇમામ જાફરે સાદિક^(અ.સ.)ની ખિદમતમાં આવીને પોતાના રિસ્તેદારોની ફરીયાદ કરી. ઇમામ^(અ.સ.)એ તેને કહ્યું, ગુસ્સો પી જાઓ અને તેની સાથે નેકી કરો.” તે શખ્સે કહ્યું “તે લોકો મારી સાથે બૂરાઈ અને ઝિયાદતી કરવામાં કાંઈ પણ બાકી નથી રાખતા.” તો ઇમામ^(અ.સ.)એ ફરમાવ્યું “શું તમે પણ એ ચાહો છે કે તેની સાથે સંબંધ તોડી નાખો તેમજ તેની સાથે અહેસાન અને નેકી કરવી છોડી દો. જો તમે એ રીતે કરશો તો અલ્લાહ તઆલા દુનિયા અને આખેરત બંનેમાં તમારી ઉપરથી મહેરબાની અને બક્ષિશ ઉઠાવી લેશે.” પછી ઇમામ^(અ.સ.)એ ફરમાવ્યું “શક્ય છે કે અગર તમે તેની સાથે સારો વ્યવહાર કરો તેમજ તેની સાથે સંબંધ ખરાબ ન કરો, તો તે પણ શરમીંદા થઈને તમારી સાથે નેકી કરવી શરૂ કરશે અને તમે બંને અલ્લાહની રહેમતમાં શામિલ થઈ જશો અને જો તે લોકો પોતાની ભૂલને કબૂલ ન કરે તો પણ તમારી ઉપર તો અલ્લાહની રહેમત નાઝિલ થતી જ રહેશે.”

બહેતરીન દીનદારી આ છે કે ઇન્સાન રિસ્તેદારોની બૂરાઈના બદલામાં ભલાઈ કરે એટલા માટે હઝરત રસૂલેખુદા^(સ.અ.વ.)એ ફરમાવ્યું છે કે રિસ્તેદાર ચાહે તમારો ખ્યાલ ન કરે છતાં પણ તમે તેની સાથે નેકી કરો.

હઝરત ઈમામ મોહમ્મદ બાકિર^(અ.સ.)એ ફરમાવ્યું કે ત્રણ આદતો એવી છે જેની સઝા ઈન્સાનને મૌત પહેલા દુનિયામાં ભોગવવી પડશે:

- (૧) ઝુલ્મ કરવો,
- (૨) રિશ્તેદારીના બંધનો તોડવા અને
- (૩) ખોટી કસમ ખાવી.

હઝરત અલી^(અ.સ.)એ પોતાના ખુત્બામાં ફરમાવ્યું કે “હું તે ગુનાહોથી અલ્લાહની પનાહ માગું છું જે મૌતને નઝદિક લઈ આવે છે.” એક શખ્સે પૂછ્યું “શું તેવા પણ ગુનાહ હોય છે જે મૌતને નજીક લઈ આવે છે?” આપ^(અ.સ.)એ ફરમાવ્યું “હા, તે ગુનાહ કત્એ રહેમ છે.” ઈમામ^(અ.સ.)એ ફરમાવ્યું “જે પરિવારના લોકો એકબીજાના હાલચાલ પૂછે છે અને મદદ કરે છે, અલ્લાહ તઆલા તેઓના રિઝ્કમાં વધારો કરે છે અને જે પરિવારના લોકો એકબીજાથી અલગ થઈ જાય છે ભલે તેઓ પરહેઝગાર હોય છતાં પણ અલ્લાહ તઆલા તેઓના રિઝ્કને ઓછું કરી દેશે છે અને તેઓની ઉમ્મને ઘટાડી દેશે.”

હઝરત ઈમામ જાફરે સાદિક^(અ.સ.)થી રિવાયત છે કે ખુદાવંદે આલમે કુરઆને મજીદમાં ત્રણ અહેકામ આપ્યા છે અને દરેક હુકમની નીચે બે વાતો રાખી છે જેનું માનવું તે હુકમને બજાવી લાવવું છે.

(૧) નમાઝ અને ઝકાતનો સાથે-સાથે હુકમ આપ્યો છે. અગર કોઈ નમાઝ પઢે અને ઝકાત ન આપે તો તેની નમાઝ પણ કબૂલ નહીં થાય. તેનો મતલબ એ છે કે તેણે અડધા દીન ઉપર અમલ કર્યો અને અડધા દીન ઉપર અમલ ન કર્યો.

(૨) અલ્લાહથી ડરો અને સીલેરહેમ કરો. જો કોઈ સીલેરહેમ અદા નહીં કરે તો તેના દિલમાં ખોફે ખુદા પણ નથી.

(૩) અલ્લાહનો અને વાલેદૈનનો શુક્ર અદા કરવાનો હુકમ આપ્યો છે. જો કોઈ અલ્લાહનો શુક્ર કરે અને વાલેદૈનનો શુક્રિયા અદા ન કરે તો તેણે અલ્લાહનો શુક્રિયા પણ અદા નથી કર્યો.

એટલા માટે પરવરદિગારે આલમને કુરઆને મજીદમાં ફરમાવ્યું છે કે સંપૂર્ણ રીતે દીનમાં દાખલ થઈ જાઓ. અડધા દીન ઉપર અમલ કરવો અને અડધા દીનને છોડી દેવો તેને દીનદારી કહેવામાં આવતી નથી.

પરવરદિગારે આલમ આપણને દીનની મુકમ્મલ માઅરેફત અને તેની ઉપર અમલ કરવાની તૌફીક ઈનાયત ફરમાવે.

પ્રકાશક : હાજીનાજી મેમોરિયલ ટ્રસ્ટ

વેબસાઈટ : www.hajinaji.com ઈમેલ : hajinajitrust@gmail.com